

راهکار دستیابی به خوداتکایی دانه‌های روغنی چیست؟

به گفته کارشناسان، در تامین ۹۰ درصد روغن مورد نیاز کشور به آن سوی مرزها وابسته هستیم که برای ارتقای ضریب خوداتکایی راهی جز حمایت از تولید این محصول راهبردی نداریم.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از باشگاه خبرنگاران جوان؛ بنابر آمار سالانه ۱۰۳ تا ۱۰۵ میلیون تن روغن در کشور مصرف می‌شود که ۹۰ درصد آن از طریق واردات تامین می‌شود. به رغم آنکه خوداتکایی ۷۰ درصدی در تولید دانه های روغنی تا افق ۱۴۰۴ یکی از برنامه های وزارت جهاد کشاورزی بود، اما متأسفانه این امر محقق نخواهد شد.

محمدعلی نیکبخت وزیر جهاد کشاورزی در آغاز سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ گفت: وزارت جهاد کشاورزی برای خودکفایی ۱۰۰ درصد تولید ۵ محصول اساسی نظیر گندم، برنج، جو، پنبه و شکر برنامه‌ریزی کرده است و در بخشی از محصولات مانند روغن متعهد شده‌ایم که ضریب خوداتکایی را افزایش دهیم.

با وجود افزایش وابستگی در تولید روغن به آن سوی مرزها نیاز است که برای تحقق افزایش ضریب خوداتکایی در برنامه هفتم حمایت های لازم از تولید داخل صورت بگیرد، در غیراین صورت به سبب تخصیص یارانه به واردات دانه های روغنی امکان رقابت تولیدکنندگان داخلی

با کشاورزان آن سوی مرزها وجود ندارد.

چندی پیش علیرضامهاجر معاونت امور زراعت اعلام کرد که دولت در راستای خوداتکایی این محصول راهبردی در سال آینده زمانی اجازه واردات دانه‌های روغنی را می‌دهد که دانه‌های روغنی برداشت شده توسط کشاورزان خریداری و مطالبات بهره‌برداران تسویه شود.

حال بنابر تاکید مقام معظم رهبری مبنی بر جدیت بیشتر در تولید دانه های روغنی انتظار می رود که حداکثر حمایت ها در سال زراعی جدید و سال های آتی از تولید این محصول صورت بگیرد.

حداکثر سرانه مصرف روغن ۲۵ کیلوگرم است/ امکان بی نیازی از واردات دانه های روغنی وجود ندارد

علیرضا اشرفی دبیر انجمن روغن نباتی گفت: با احتساب میزان عرضه و جمعیت کشور، سرانه مصرف روغن به ازای هرنفر ۲۲ تا ۲۵ کیلوگرم است، اما واقعیت آن است که بدلیل تخصیص ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به واردات دانه های روغنی، این بخش از حمایت یارانه ای برخوردار است.

به گفته او، با آزادسازی نرخ ارز، سرانه مصرف و قاچاق کاهش می یابد. همانگونه که اصلاح نظام یارانه و تغییر نرخ ارز از ۴ هزار و ۲۰۰ تومان به ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان اتفاق مبارکی بود که صورت گرفت.

شریفی ادامه داد: گرچه اصلاح نظام یارانه تا حدودی منجر به کاهش مصرف و قاچاق روغن به آن سوی مرزها شد، اما بحث کنترل قاچاق به طور ۱۰۰ درصد محقق نشد. لذا تازمانیکه ارز آزاد نشود، قاچاق اجتناب ناپذیر است.

دبیرانجمن روغن نباتی با اشاره به تاثیر آزادسازی نرخ ارز واردات بر سرانه مصرف روغن افزود: با اجرای سیاست آزادسازی و تک نرخی شدن، احتمال می رود که سرانه مصرف کاهش یابد به طوریکه به کمتر از ۲۲ تا ۲۵ کیلو برسد.

او درباره اینکه با کاهش سرانه مصرف بازهم نیازی به واردات روغن داریم، افزود: گرچه با سیاست آزادسازی قیمت، مصرف کاهش می یابد، اما بازهم واردکننده روغن و روغن و دانه های روغنی خواهیم بود

چراکه بواسطه شرایط اقلیمی، امکان تامین نیاز بازار داخل وجود ندارد.

اشرفی با بیان اینکه در ۱۱ ماهه سال گذشته یک میلیون و ۳۰۰ تا یک میلیون و ۴۰۰ هزارتن روغن خام و مقداری دانه های روغنی وارد شد، گفت: شرایط کشور ما به گونه ای است که به لحاظ میزان کشت نمی توان نیاز بازار را تامین کرد و از طرفی روغن های مصرفی در کشور، ترکیبی از روغن های مختلف هستند. به عنوان مثال شرایط اقلیمی کشور ما اجازه تولید روغن پالم را نمی دهد و تنها روغن کلزا، کنجاله سویا و مقدار کمی روغن افتابگردان و گلرنگ در کشور تولید می شود.

این مقام مسئول گفت: بنابر آمار کل تولید دانه های روغنی در سال های اخیر از ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزارتن فراتر نرفته است و در سال های ۸۵ و ۸۶ که اوج تولید بود، مجموع تولید دانه های روغنی ۶۵۰ هزارتن بود که روغن استحصالی از آن در مقایسه با صنعت بسیار ناچیز است.

وابستگی به واردات دانه های روغنی اساسی خطر بزرگی برای امنیت غذایی کشور محسوب می شود، لذا طبق تأکید هوشیارانه رهبر معظم انقلاب تولید دانه های روغنی با جدیت بیشتری باید دنبال شود.

وابستگی ۹۰ درصدی تامین روغن به خارج از کشور

در حال حاضر یکی از چالش های اصلی دولت، وابستگی شدید به واردات روغن، کنجاله و دانه های روغنی به خارج است به طوریکه طبق آمار ۹۰ درصد این محصولات از خارج وارد می شود، اما برنامه اصلی وزارت جهاد کشاورزی، کاهش این وابستگی ها و افزایش ضریب خوداتکایی در داخل است.

قاسم پیشه ور رئیس اتاق اصناف کشاورزی گفت: مشکل اساسی وابستگی ۹۰ درصدی به واردات دانه های روغنی مربوط به آن است که ارز نیما به واردات دانه های روغنی اختصاص می یابد که براین اساس واردات مقرون به صرفه خواهد بود.

به گفته او، با توجه به آنکه کشاورزان بر مبنای ارز آزاد تولید را انجام می دهند، لذا قیمت در مقایسه با واردات بالاتر است که همین امر موجب شده تا کارخانجات روغن کشی نسبت به واردات دانه های

روغنی از خارج تمایل بیشتری داشته باشند.

پیشه ور ادامه داد: عدم تخصیص یارانه به دانه های روغنی اعم از کلزا و کنجاله سویا، بالا بودن سود تسهیلات بانکی و عدم صرفه اقتصادی برای تولیدکننده موجب شده تا هزینه های کاشت، داشت و برداشت و مکانیزاسیون افزایش یابد، از این رو تولیدکنندگان و کارخانجات روغن کشی تمایل به واردات از خارج دارند.

رئیس اتاق اصناف کشاورزی گفت: تازمانیکه برای تامین نیاز کشور و تنظیم بازار، یارانه به واردات تخصیص یابد، خودکفایی و خوداتکایی معنا نخواهد داشت. هرچند تولیدکنندگان با اعمال حمایت های لازم تولید خواهند کرد.

طرح خوداتکایی دانه های روغنی یکی از طرح های مهم وزارت جهاد کشاورزی است که از نیمه دوم سال ۹۴ آغاز شد که طی یک برنامه ۱۰ ساله قرار شد ۷۰ درصد نیاز کشور در داخل تامین شود و به رغم آنکه زمان زیادی تا پایان برنامه باقی نمانده است، ایران کماکان در تامین ۹۰ درصد محصول مورد نیاز به آن سوی مرزها وابسته است که امید می رود با اعمال حمایت های لازم از تولید این محصول استراتژیک در برنامه هفتم ضریب وابستگی کاهش یابد.

سرویس خبری: کشاورزی

منبع: باشگاه خبرنگاران جوان